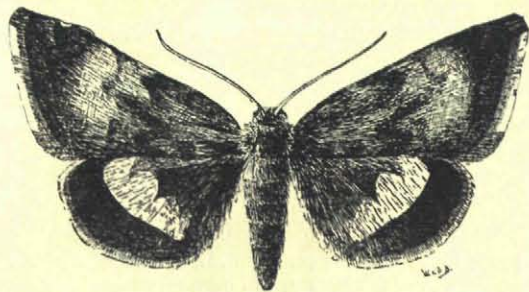

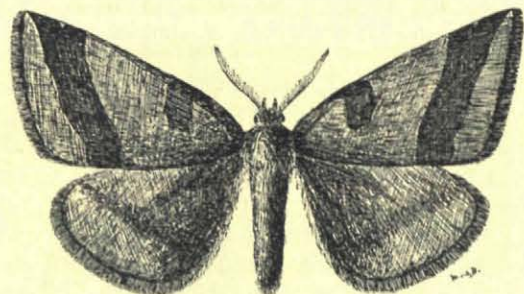
EEN AARDIG PLEKJE.

Al bieden de omstreken van Amsterdam niet veel natuurschoon, toch zijn er nog wel plekjes, waar de niet te veeleischende natuurliefhebber een genoegelijk uurtje kan doorbrengen en zich verlustigen in aardigetafereeltjes. Zoo'n plekje bevindt zich ook ergens een anderhalf uur wandelens buiten de stad. Het is een dor, zandig stuk

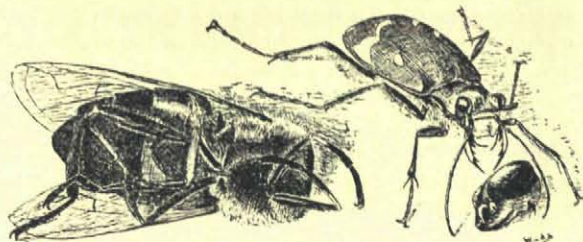

Helia catenebrata.

grond midden tusschen de lage weilanden. Daar groeien en bloeien Calluna, Erica, twee soorten brem (*Genista anglica* en *tinctoria*) en kruiwilg. Langs de kanten zijn moerassige plekken, waar in groote menigte het moerasviooltje (*Viola palustris*) staat met zijne eigenaardige breede bladeren en kleine lilakleurige bloemen en waar ik eens door een hei-kikvorsch werd verrast. Hier heb ik twee vlinders zien vliegen, die in den omtrek van Amsterdam niet alledaagsch zijn: den oranjetip (*Anthocharis cardamines*) en den aardbezievlinder (*Syrichthus malvae*). Waarschijnlijk zullen er ook met een of meer soorten van parelmoer-

Het Purpurvlindertje *Lythra purpurata*.

vlinders voorkomen, want viooltjes (de voedselplanten) zijn er genoeg: behalve *V. palustris* nog *V. canina* en op een hoogen dijk een eindje verder zeer veel *V. tricolor*. Die dijk levert in Mei en Juni een prachtig gezicht op: hij is dan begroeid met reigersbek (*Erodium cicutarium*), verschillende gele kruisbloemen, stengelomvattende doovenetel (*Lamium amplexicaule*) en nog vele andere planten. Ook komt er eene soort duivekervel voor (*Fumaria officinalis*), twee soorten hertshooi (*Hypericum perforatum* en *quadranqulum*) en aan den voet zelfs zenegroen (*Ajuga reptans*). Tusschen al die bloemen vliegt een prachtig uiltje rond (*Helia catenebrata*), dat zich nu en dan op een grasstengel

De diefachtig Zandlooper.

neerzet om weer op te vliegen, zoodra men het nadert. Zijne voorvleugels zijn vlekkelig bruingrauw met helderwitten rand en een prachtige goudgloed, die schittert in de lentezon; de achtervleugels, heldergeel met breeden, zwarten zoom, steken er in rust gewoonlijk een eindje onder uit. Wat later in den tijd komt een ander vlindertje, een spanner, donker oranje met purper geteekend, en daarom wel het purpervlindertje geheeten.

In 't begin van Augustus ging ik ook eens naar mijn plekje, voornamelijk om graafwespen te zien, want de Hymenoptera trekken mij het meest aan onder de insecten. De heide stond prachtig te bloeien, doch ik zag er bijna niets op dan hommels, vooral zeer kleine werksters van

De vijfdeelige Malva (*Malva Alcea*).

Bombus muscorum, nog geen centimeter lang. Ergens in 't losse zand waren een vijftal gaten, die ik dadelijk als de openingen van *Bembex*-nesten herkende. Dit dier graaft zijne gangen nl. bijna horizontaal en de uitgang er van is half-cirkelvormig, terwijl de gangen van andere graafwespen gewoonlijk recht naar beneden gaan en eene ronde opening hebben.

Weldra kwam er een wijfje van *Brostrata* brommend aanvliegen en ging voor een der nesten zitten. Voorzichtig naderde ik en ging op het zand liggen. Ik was toen nog slechts een 30 cM. van de wesp verwijderd. Deze begon ijverig te graven. Met hare van lange, stijve haren voorziene voorpooten krabde zij het zand naar achteren en deed

het onder haar lichaam door in de hoogte stuiven. Daarbij ging ze telkens wat verder in het nest tot men eindelijk niets anders zag dan het zand, dat met kracht uit de opening vloog. Terwijl ik aandachtig toekeek, bemerkte ik een paar decimeter verder beweging op het zand. Daar was een zandloopkever (*Cicindela hybrida*) bezig zijn maaltijd te doen met eene groote zweefvlieg (*Eristalis tenax*). De kop, welken hij er afgebeten had; werd eerst verorberd, d.w.z. alleen het binnenste deel ervan. Nu en dan hief mijnheer zijn kop wat op en bewoog zijn kaken en tasters alsof hij de brokken uit zijne kiezen haalde. Toen de kop van zijn slachtoffer afgekloven was, viel hij op de restaan en sloeg zijne lange, scherpe kaken in het borststuk van *Eristalis*. Heel voorzichtig stak ik mijne hand naar de zweefvlieg uit en vatte haar bij een achterpoot. Daaraan trok ik het dier weg, en de roofkever, dien men anders bijna tot op geen meter afstands kan naderen zonder dat hij wegvliegt, was zoo verdiept in zijn moorddadig werk, dat hij mijne hand niet zag, en zijne prooi achterna liep. Plotseling scheen hij echter iets te bemerken, wat niet in den haak was, want hij richtte zich op en vloog weg, om zich op korten afstand weer neer te zetten.

Intusschen was *Bembex* weer uit zijn hol te voorschijn gekomen en vloog een paar maal om den etenden kever heen. Waarschijnlijk had hij in de zweefvlieg zijne prooi herkend: hij vangt *Eristalis*-soorten en andere groote vliegen als voedsel voor zijne jongen. Nog een keer ging hij voor zijn nest zitten om een oogenblik later weg te vliegen. Ik wachtte nog een minuut of tien, maar de kever bleef onbeweeglijk. Toen legde ik een steen als herkenningsteeken neer en ging een beetje naar de groote groene sabelsprinkhanen kijken, die vroolijk zaten te zingen.

Na eenigen tijd teruggekomen, zag ik een zandloopkever opvliegen dicht bij de plaats, waar de zweefvlieg lag. Het borststuk en achterlijf van de laatste waren geheel leeggegeten. Waarschijnlijk had dus de kever, nadat ik heen-gegaan was, zijne prooi weer opgezocht en er zich verder aan te goed gedaan.

Het werd nu tijd voor mij om naar huis terug te keeren. Op eene dicht begroeide helling vond ik nog een aardige plant in bloei, de vijfdeelige malva (*Malva Alcea*). Sommige bloemen hadden eene middellijn van ruim 6½ cM. Ik nam er een takje van mede om het thuis te teekenen. Daarna zette ik er een flinken pas in met het vaste voornemen, spoedig nog eens naar het amusante plekje terug te keeren.

W. V. BEEK.

Vragen en Korte Mededeelingen.

Amsterdamsche Entomologische Club.

Op Zaterdag 19 November 1904 hield de „A. E. C” hare 25e bijeenkomst, onder voorzitterschap van Dr. J. Th. Oudemans, des avonds te 8 uur, in „Zeemanshoop”. Aanwezig 13 leden; geïntroduceerd de beide heeren Jeswiet uit Haarlem. De heer de Meijere is met kennisgeving afwezig.

De heer Zeijlstra vertoont vooreerst exemplaren van den boschkrekkel, *Nemobius sylvestris* F., omtrent welks verspreidingsgebied in ons land nog weinig is bekend gemaakt, doch die in bosschen op zandgrond algemeen schijnt te zijn. Deze voorwerpen zijn van 't Spaanderswoud onder 's-Graveland. Verder laat hij een Duitsch exemplaar van Rösels „Insectenbelustigingen” rondgaan, waarvan hier de Hollandsche vertaling veel meer bekend is. Dan gallen van *Hormomyia poae* Bosc. van Geulem en van Laag Keppel. Eindelijk doet dezelfde spreker nog eenige biologische mededeelingen over het genus *Chermes*.

De heer Klaassen vermeldt de vangst van *Colias edusa* F. in den IJ-polder.

De heer van Beek deelt mede, dat hij te Bussum tegen stammen tot tweemaal toe een dood en verdroogd vrouwelijk exemplaar van *Sirex juvenicus* L. vond, met de legboor geheel in het hout gedrongen. 't Blijft de vraag, of deze dieren als 't ware doorgaan met leggen, totdat de dood ze verrast, dan wel, of ze somwijlen niet in staat zijn, de legboor uit het hout te trekken. Vervolgens toont hij snuitkeversoorten, in het water aangetroffen, waaronder Dr. Mac Gillavry den zeldzamen *Dicranthus elegans* F. opmerkt, een voorwerp van *Polyphylla fullo* L. en eenige van *Hybernia defoliaria* Cl., beide binnen Amsterdam gevonden, en eindelijk poppen van Chalcididen.

De heer Bouman vertoont voorwerpen van *Colias edusa* F. van Ingen bij Tiel en van dezelfde soort, alsmede van *Arctia villica* L. en *Syntomis phegea* L., van Bergen op Zoom. Dan eene rups van *Biston hirtaria* Cl., op 11 September jl. te Amsterdam aangetroffen, wat bijzonder laat in het jaar is. Eindelijk een voorwerp van *Mamestra serena* F. van Duivendrecht en een van *Aporophylla tubulenta* Bkh. van Bussum. Ten slotte vermeldt dezelfde spreker nog, dat *Argynnis euphrosyne* L. nog op 20 Juli op den Slangenburger Doetinchem vloog.

De heer Polak toonde wilgentakken, waarvan de bast door rupsen van *Lasiocampa quercus* L. (in gevangenschap) bij gebrek aan bladeren, over groote afstanden was weggevoeren. Dan doet hij mededeeling van zijne ondervindingen, opgedaan bij het kweeken uit het ei der rupsen van *Agrotis prasina* F.; een deel der rupsen was al in Augustus volwassen en leverde den vlinder in September; een ander deel verpopte in 't laatst van October en de rest was in 't late najaar pas voor drie vierden volwassen. Van deze soort gaan ook geprepareerde rupsen te bezichtiging rond, alsmede een exemplaar van een vlinder, geheel omkleed door een daarop levenden schimmel. Ook wordt een exemplaar van *Agrotis lidia* Cr. vertoond, in Juli 1904 te Schoonoord in Drenthe gevangen, en *Argynnis pales* Schiff. var. *arsilache* Esp. en *Lycaena optilete* Kn. van de Punt (Drenthe). Verder vermeldt spreker nog, dat hij bij het zoeken naar rupsen van *Pyrameis atalanta* L., op dezelfde wijze ingesponnen tusschen brandnetelbladeren, de rupsen aantrof van *Agrotis putris* L. Dan, dat hij, zonder enig kunstmiddel, eene volledige tweede generatie kweekte van *Ourapteryx sambucaria* L., die weder eieren legde, waarvan nu de jonge rupsen slechts weinig kleiner zijn dan men ze nu in de natuur aantreft. Ten slotte vermeldt hij eenige zeer gunstige uitkomsten met het „Anflugapparat” verkregen.

De heer Mac Gillavry stelt eenige Lepidoptera en Diptera ter bezichtiging en een drietal kevers van de familie der *Scaphidiidae*, te weten: *Scaphium immaculatum* Oliv., *Scaphidium quadrimaculatum* Oliv. en *Scaphisoma agaricinum* L., daarmede alle drie onze inlandsche genera en drie der vijf inlandsche species ter tafel brengend.

De heer Oudemans geeft rond een aantal sterk afwijkende voorwerpen van eenige inlandsche dagvlinders, o.a. van *Vanessa urticae* L., *Argynnis lathonia* L., *niobe* L. en *paphia* L., *Satyrus semele* L., *Epinephele jurtina* L., *Coenonympha pamphilus* L., *Chrysophanus phlaeas* L., *Lycaena astrarche* Bgstr. en *icarus* Rott.

Egels, serum tegen de werking van Addergiften en Dahlia's.

Hoewel vaak bestreden, bleef het beweren, dat egels geen hinder ondervinden van een adderbeet, zich hardnekkig handhaven.

Deze interessante vraag is thans afdoende tot een einde gebracht door de wetenschappelijke proeven, genomen door de Fransche natuuronderzoekers Phisalix en Bertrand, die het volgende hebben gevonden:

Het bloed van den egel bevat inderdaad een tegengif, dat de werking van het addergif tegengaat. Deze zelfde stof is ook aanwezig in het bloed der adders zelf, zoowel als in dat van ringslangen, zoodat deze dieren ook ongevoelig zijn voor adderbeet.

Vlak naast de giftklieren van den adder bevinden zich de bovenlipklieren (*glandulae labiales superiores*), welke het tegengif afscheiden. Men heeft andere dieren ingeënt met dit tegengif, en dan bleek, dat zij daardoor immuun waren geworden tegen slangenbeet. Bij Guineesche biggetjes bevond Phisalix dat het tegengif zijne werkzame kracht drie weken na het inenten nog had behouden.

Ditzelfde effect werd ook verkregen, door inenting met